

Список використаних джерел :

1. Єфременкова Н.А. Технічна складова в дизайні. 2020.
2. Колосніченко О. В., Приходько-Кононенко І. А., Остапенко Н. В. Розробка підходів до створення нових форм спецодягу методами дизайн-проектування. 2016.
3. Колосніченко М. В., Вершиніна К. В. Передпроектні дослідження як частина інноваційних методів дизайн-проектування. 2019.
4. Омельченко Г. В., Колосніченко М. В., Донченко С. В. Аналіз розвитку методів дизайн-проектування. 2015.
5. Художнє конструювання об'єктів технологічної діяльності. Технологія створення дизайн-проекту. Ергономічне дослідження як складова процесу дизайн-проектування. URL : <https://subject.com.ua/textbook/technology/10klas/33.html>. (дата звернення 10.11.2022 р.

Близнюк Микола

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри виробничо-інформаційних технологій
та безпеки життєдіяльності Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ : КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ

Сучасна освіта – це процес залучення людини до культури, що забезпечує культурну спадкоємність та розвиток її індивідуальності. Освітню практику ХХІ століття пов'язують із культурологічною парадигмою, у межах якої розвиваються принципи гуманної педагогіки, спрямовані на вільний творчий розвиток особистості. Тенденції інтеграції освіти та культури, зростання ролі духовного чинника у сфері матеріального виробництва викликають необхідність удосконалювати зміст та організацію навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти, оскільки здобутий професійний фах виступає як особливий продукт духовно-матеріальної культури, в якому поєднуються соціальні, виробничі, інтелектуальні, естетичні та моральні аспекти життєдіяльності людини.

Відбуваються зміни як у школах, так і вишах, де одним із завдань розвитку технологічної освіти виділяється «оновлення змісту та вдосконалення навчання предметної галузі «Технологія»: впровадження на рівнях основної загальної та середньої загальної освіти нових методів, форм, прийомів, засобів навчання, освітніх технологій, що забезпечують освоєння базових умінь та навичок, підвищення їх мотивації. Головна суть цих змін полягає в осмисленні та вивченні культуротворчого досвіду, зокрема, технологічної культури, як компоненту загальної культури в аналізі і рефлексії цілісного педагогічного

процесу, причин труднощів і їхнього подолання, прогнозуванні результатів, що виникають і наслідків рішень, що приймаються, корекції здійснення педагогічного процесу, встановленні необхідних комунікативних зв'язків, їх регуляції та підтримки, в піднятті від окремих педагогічних функцій до їхньої системи, від типових педагогічних технологій до інноваційних, творчих, особистісно-орієнтованих, які перетворили суперпозицію педагога та субординаційну позицію вихованця в особистісно рівноправні позиції [1].

Важливою функцією є забезпечення культурно-гуманістичної спрямованості освіти, що полягає у оволодінні особистістю механізмами, необхідними для досягнення інтелектуальної та духовно-моральної свободи; створення умов саморозвитку індивідуальності, розкриття духовного потенціалу у життєдіяльності, зокрема у професії.

Вимоги до технологічної освіти висувають певні запити до підготовки вчителя технології. Професійна підготовка майбутнього вчителя, будучи важливим етапом його професійного становлення, яке є безперервним процесом, що охоплює тривалий період життя людини [2]. Підготовка майбутнього вчителя у закладі вищої освіти передбачає засвоєння теоретичних знань, формування на їх основі професійних умінь та навичок відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики до осмислення сутності обраної професії, розвиток творчих здібностей. Важливим вектором професійного становлення має стати формування компетенцій, компетентностей та метапрофесійних та особистісних якостей, розвиток ціннісно-сміслових орієнтацій, осмислення сутності обраної професії як основи професійної майстерності.

Компетентнісний підхід передбачає спрямованість освіти на розвиток особистості того, хто навчається в результаті формування у нього компетентності при вирішенні професійних і соціальних завдань. Підхід, заснований на компетенціях, широко та докладно вивчається педагогічним співтовариством. Компетенції є основою стандартів нового покоління, нині цей підхід можна як своєрідний важіль модернізації системи освіти.

Досвід свідчить, що впровадження компетентнісного підходу при підготовці майбутніх учителів технологій дозволяє не лише застосовувати вихідні знання та вміння, а й формує здатність до практичної діяльності в конкретних професійних ситуаціях, творче вирішення професійних проблем, а також дозволяє легко орієнтуватися в професійному середовищі та володіти культурою праці, забезпечує високий рівень підготовки та адаптацію фахівців для реалізації творчих задумів у навчально-виробничому процесі.

Особлива увага у професійній підготовці вчителя технології приділяється вивченню тенденцій розвитку епохи, стилю, художніх шкіл, творчості провідних майстрів, особливостей мови різних видів мистецтва, розуміння специфіки візуальної мови просторових мистецтв. Від студентів потрібне поглиблене

розуміння специфіки технологічної діяльності, образотворчого мистецтва, архітектури, декоративно-ужиткової творчості. Таким чином, крім знання фактичного матеріалу (основні події, твори та імена видатних діячів культури), потрібне знайомство з основними видами та жанрами мистецтва, в тому числі і декоративно-ужиткового, розуміння значимих категорій мистецтвознавства (напрямок, творчий спосіб і стиль).

Національну культуру особистість пізнає лише в умовах зануреності в національне культурне середовище, результаті активних, різноманітних дій у навчально-виховному процесі, за дотримання національних традицій. Знання про національні традиції та звичаї, національну культуру, мистецтво, особливості національної життя виражає зміст соціальної структури особистості [3]. Основними формами залучення до національної культури є екскурсії до музеїв, відвідування тематичних виставок, зустрічі з майстрами, відвідування та проведення майстер-класів, вивчення фольклору, обрядів, традицій, промислів рідного краю, відвідин заходів.

Закладені у традиціях моральні, естетичні, інтелектуальні цінності виступають гарантом духовного розвитку суспільства. У народних традиціях формуються моральні та моральні настанови, ідеали, що відбивається накопичений століттями досвід практичної та духовної діяльності. Культурні традиції та культурна спадщина є основою культурного розвитку особистості, а також передумовами для взаємозбагачення культур та культурних контактів.

Традиції визначають ціннісне, гуманістичне ставлення до життя, професії, смислові настанови діяльності людини; відповідно, вони залежать від прогресу та збереження суспільної системи. Для культурного розвитку нації надзвичайно важливо, щоб не переривався зв'язок із традиціями попередніх поколінь. Основним принципом процесу збереження традицій є виявлення, позначення, формулювання нових можливостей старих форм, враховуючи їхнє сучасне призначення.

Все вищесказане дозволяє говорити про важливість процесів вивчення та збереження народних традицій у професійної підготовки майбутнього вчителя технології. Освітній потенціал народних традицій полягає в вирішенні завдань навчання та виховання, на основі сформованих у конкретному суспільстві культурних традицій; збереження духовно-моральних цінностей; спадкоємності культурного минулого та сьогодення. Цей підхід сприяє вирішенню завдань навчання та виховання, на основі вже сформованих у конкретному суспільстві культурних традицій, збереження, відтворення та передачі досягнень культури. Таким чином, гуманістичні параметри організації освітнього процесу стимулюють потребу майбутніх вчителів технології до формування ціннісно-емоційного ставлення та смислових установок до процесів збереження народної культури.

Перераховані вище завдання вибудовуються на основі культурологічних та аксіологічних вимог : пріоритетів загальнолюдських та культурних цінностей; максимальне розкриття особистісного потенціалу майбутніх учителів на основі взаємодопомоги та підтримки; облік їх потенційних можливостей, мотивації, усвідомлення їх унікальності та неповторності; використання активних методів, прийомів та форм навчання, що стимулюють їх пошукову розумову діяльність.

Творча самостійність необхідна для майбутнього вчителям технології, тому що дозволяє не репродукувати художній досвід, а займатися продуктивною діяльністю, створюючи оригінальні роботи в рамках поставлених навчальних завдань. Більше того, вони при цьому наближаються до вирішення реальних завдань, притаманних виробничій практиці та вчать самоконтролю. Це значно підвищує можливості майбутнього випускника у легкій адаптації до місця роботи, швидкому входженню до неї. Слід визнати, що ідеї, представлені студентами, повинні заохочуватись, тим, щоб спонукати їх активно здійснювати розумову діяльність.

Культурно-освітнє середовище педагогічного вишу є важливим джерелом всебічного розвитку особистості, що визначає моральний, творчий та інтелектуальний клімат навчально-виховного процесу. З одного боку, це простір культурного самовизначення особистості студента відповідно до його індивідуальних особливостей та культурних уподобань, з іншого – це сфера педагогічних впливів, тобто створення педагогічних умов для формування його траєкторії розвитку та самореалізації.

Сама природа освіти представляє, по суті, акт культурного сходження від етапу образно-емоційного освоєння навчального матеріалу через його раціонально-логічне осмислення як прийнятих у соціумі норм та цінностей до рефлексивного освоєння [3]. Даний висновок дає підставу говорити про структуру культурологічного підходу як складається з трьох «шарів» : пізнавально-інформаційного (придбання підлітком здатності самостійно добувати та застосовувати корисні знання), ціннісно-орієнтуючого (розвиток моральних та естетичних якостей), практично-діяльнісного (формування умінь) та навичок поведінкової, навчальної, трудової, громадсько-організаторської діяльності).

Таким чином, технологічна освіта є одним із пріоритетів державної політики у освітній сфері та виступає важливим фактором освоєння підростаючим поколінням технологічної культури, виробленої людством. Професійний розвиток майбутнього вчителя технології відбувається через збагачення суб'єктного досвіду в різних видах діяльності на основі взаємозв'язку психолого-педагогічних, технологічних, методичних знань, умінь студентів, які визначають їхню готовність до педагогічної діяльності. Оволодівши культурно-

творчим досвідом майбутній учитель технології зможе забезпечити вирішення практико-орієнтованих завдань у педагогічній діяльності.

Список використаних джерел :

1. Марущак О., Король В., Луп'як Д. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти.* 2015. Вип. 7(1). С. 88–91. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmf_2015_7%281%29__26

2. Ткачук С. І. Інноваційні педагогічні технології як аспект підготовки майбутніх учителів технологічної освіти до формування в учнів технологічної культури. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка : вип. присвяч. актуальним проблемам сучасної технологічної та проф. освіти / гол. ред. Г. Терещук ; редкол. : Л. Вознюк, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін].* Тернопіль, 2011. № 3. С. 278–286.

3. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. *Серія 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи.* Випуск 67 : збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 330 с.

Борисов Ілля

*студент Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – доцент О. Лук'яненко)
(м. Полтава)*

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА МИСТЕЦТВА ПІД ВПЛИВОМ НОВІТНІХ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПОДІЙ

Українська література доби визвольної і громадянської воєн збагатилася багатьма новими іменами. Письменники і поети тієї доби були безпосередніми учасниками подій. Життя деяких з них обірвалося раніше, ніж встиг розквітнути таланти.

Олександр Олесь (Кандиба) вважається одним із найяскравіших українських поетів ХХ ст. Він народився на Сумщині, дістав вищу освіту і працював у Харківському земстві лікарем. У 1911 р. став одним із редакторів київського журналу «Літературно-науковий вісник». У 1919 р. разом із військами Директорії дійшов до західного кордону. Потім подався до Будапешта і Відня. З 1924 р. працював у Празі, де прожив останні 20 років життя. Твори О. Олесь відзначаються глибоким патріотизмом і довершеністю поетичної форми. Багато віршів покладені на музику.